

Új utakon az újító mozgalom

(Az újítási ügyek intézéséről szóló 151/1950. M. T. rendelet ismertetése.)

Pártunk és kormányzatunk a szocializmus építésénél nagy jelentőséget tulajdonít az újítók munkájának. Gerő elvtárs, Pártunk Központi Vezetőség előtt tartott legutóbbi beszámolójában az újítók álló feladatok sikeres megvalósításának érdekében a Párt szervező, példamutató, vezető, újító szerepét és a tömegekkel való kapcsolatainak további megerősítését jelölte meg, „amely mindenekelőtt a munkaverseny, a sztahánov-iz újítómozgalom további kiszélesedésében kell kifejezésre jutnia” — mondotta Gerő elvtárs.

Meretes, hogy Pártunk kezdeményezésére 1948. novemberében kiadott újítási ügyek intézéséről szóló kormányrendelet nyomán, országosan megkezdtek az újítási javaslatok egységes kezelését, szabályozták az újítók díjazását és meggyorsították az újítások gyakorlati alkalmazását. E rendeletek a Szovjetunió tapasztalatain alapultak, s helyesnek mi sem bizonyítja jobban, mint az újítómozgalomnak megjelenésük után azonnali szinte lényegesen emelkedése és további egyre gyorsuló fejlődése. Mindez természetesen csak következménye volt Pártunk fáradhatatlan szervező és újító munkájának a szocialista verseny és különösen az egyéni verseny kifejlesztése terén, amely újítással az újítómozgalmat is széles alapokra helyezte. Az újítómozgalom multévi és ezévi hatalmas fejlődése azonban a problémák egész sorát hozta felszínre, amelyeknek megoldására Pártunk kezdeményezése alapján kormányzatunk most újabb intézkedést nyújt.

Az újítási ügyek intézéséről szóló május 31-én kihirdetett 151/1950. M. T. rendelet a régi rendeletek jelentős továbbfejlesztését tartalmazza az eddigi tapasztalatok figyelembevételével.

Mi az újítás?

Az új rendelet az eddiginél pontosabban tisztázza az újítás fogalmát. A műszaki újításokon kívül ugyanolyan anyagi és erkölcsi megbecsülésben részesül az adminisztrációs újítás szerzője is, ami az újítás nagyobb súlypontját jelenti a bürokrácia elleni küzdelembe, az értelmiségi dolgozók bevonásának, a munkát gyorsabb, egyszerűbb adminisztráció megvalósításáért.

- (1) Újítás minden javaslat, amelynek megvalósítása a népgazdaság részére valamilyen gazdasági vagy egyéb hasznos eredménnyel jár.
- (2) Az újítás lehet nem műszaki tárgyú javaslat is, amennyiben a termelés emelését vagy javítását szolgálja, vagy széles körben folyó ügyviteli munka olyan racionalizálására irányul, melynek gazdasági eredményei lemérhetők.
- (3) Az újítástól csak viszonylagos újdonság követelhető. A viszonylagos újdonság abban áll, hogy a javasolt elgondolást a javaslat megvaló-

sításának helyén, a javaslatkétel időpontjában nem alkalmazzák és alkalmazását bizonyítható módon nem is tervezik. Újítás lehet olyan javaslat is, amely a szakirodalomban (könyv, folyóirat, szabadalmi leírás, stb.) megjelent közleményen alapul.

(4) Nem újítás valamely megoldandó kérdésnek a felvetése, vagy valamely feladat pusztán kitűzése; újítás csak az olyan javaslat, amely a kitűzött feladat megoldásának eszközét és módját is tartalmazza.

(5) Nem tekinthetők újításnak a kisebb jelentőségű racionalizálás, vállalat- és hivatalsszervezés, ügyintézés körébe vágó javaslatok.

A kisebb jelentőségű racionalizálási vagy szervezési javaslatok ugyan nem minősülnek újításnak, azonban ez nem jelenti az ilyen természetű javaslatok lebecsülését, hiszen a rendelet lehetőséget ad azok jutalmazására a vállalatvezetői alapról. Korlátozásnak látszik, de valójában az eddigi gyakorlattal szemben az újítás fogalmának lényeges kiterjesztését jelenti az a rendelkezés, hogy egy újítási feladat pusztán kitűzése még nem tekinthető újításnak. A szovjet szocialista joggyakorlat alapján ebből az következik, hogy egy javaslat újításként való minősítése független attól, hogy a javaslatot az illető megbízásból vagy saját kezdeményezéséből dolgozta ki.

Újítások díjazása

A díjazás tekintetében is lényeges módosítást tartalmaz a rendelet, s ez remélhetőleg hozzájárul társadalmi szervezeteink aktivizálódásához, a tudományos egyesületek, a szakszervezetek, üzemi műszaki körök újítói tevékenységének fejlődéséhez. Ezentúl ugyanis újításként díjazandók azok a javaslatok is, amelyeket társadalmi szervek munkabizottságai dolgoznak ki.

Az újítások díjazásáról a kormányrendelet a következőképpen intézkedik:

- (1) Az újítót javaslatának elfogadása és megvalósítása esetén, a jelen rendeletben megállapított szabályok szerint díjazni kell, tekintet nélkül arra, hogy az újítást vállalatnál, vagy az állami költségvetés terhére fenntartott közületi szervnél (hivatalnál, intézetnél, intézménynél stb.) valósították-e meg.
- (2) Ha az újítás szerzője több személy (komplexbrigád vagy egyéb munkaközösség, stb.) az őket megillető díjazást a javaslat kidolgozásában való részvételük arányában kell közöttük felosztani. Az újítás társszerzői megállapodhatnak abban, hogy az újítási díjban milyen arányban részesednek. Ezt a megállapodást az újítási bizottság valamelyik érdekelt kívánságára, indokolt esetben módosíthatja.
- (3) Ha az újítást valamely társadalmi szerv, (pl.

szakszervezet, üzemi szakszervezeti csoport, tudományos egyesület, stb.) javasolja, az újítási díj felett a társadalmi szerv rendelkezik oly módon, hogy a díj egyrészét a javaslat kidolgozásában elsősorban résztvevők között ő osztja el, a fennmaradó részt pedig saját céljaira fordítja.

Az újítások díjának kiszámításánál az alapot továbbra is az újítás megvalósításától számított egy év gazdasági eredménye adja, de gondoskodik a rendelet a pénzben közvetlenül ki nem fejezhető újítások (pl. tudományos műszer, kis mennyiségben előállított vegyszer, stb.) díjazásáról is.

Az újítási díj alsó határa 50 forint, ami kétségtelenül mutatja, hogy kormányzatunk súlyt helyez a dolgozók legszélesebb tömegeinek kisebb újításaira is. Ez remélhetőleg buzdítólag fog hatni a mozgalom további fejlődésére. Az újítási díj felső határa 100.000 forint, aminek megállapítását az teszi indokolttá, hogy az újítás népgazdasági összeredménye nemcsak az újító érdeme, hanem gazdálkodásunk szocialista jellegének következménye is.

Igen fontos útmutatást ad a rendelet a tapasztalatcsere fejlesztésére is. A tapasztalatcsere útján átvett újításokért az átvevő üzem az eredeti újítónak a díj 75%-át fizeti, aki pedig az újítás átvételét javasolta, a díj 10%-ában részesül. Ezzel a tapasztalatcsere mozgalom fejlesztésében anyagilag is érdekeltté válnak a dolgozók.

A tapasztalatcsere megszervezéséről a következőket mondja a rendelet:

(1) Az újítási megbízott minden olyan újítást, újonnan felmerült üzemi tapasztalatot, korszerű termelési, stb. módszert, amely az újítási bizottság megítélése szerint más vállalatnál (közületi szervnél) is megvalósítható, a felettes újítási szerv újítási megbízottjával közölni köteles.

(2) A tapasztalati anyagot a felettes újítási szerv újítási megbízottja 15 nap alatt eljuttatja az irányítása alatt működő érdekelt vállalatok (közületi szervek) újítási megbízottjaihoz, továbbá újító és élmunkás köreihez. Ha a tapasztalati anyag szélesebb körben is felhasználható, azt a tapasztalatcsere irányító felettes újítási szervnek és az Országos Találmányi Hivatalnak is meg kell küldeni.

(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit alkalmazni kell a tapasztalatcsere keretében még nem hasznosított, de erre alkalmasnak látszó régi tapasztalati anyagra is.

(4) A vállalatok (közületi szervek) újítási megbízottja a megküldött tapasztalati anyagot az újítási naplóba bevezeti és annak felhasználása érdekében a 27. § és a következő §-ok rendelkezései szerint jár el.

(5) Az általánosan felhasználható tapasztalati anyagot az Országos Találmányi Hivatal közzéteszi. A vállalatok (közületi szervek) újítási megbízottjai a közzétett anyagból a vállalatnál (közületi szervnél) megvalósíthatókat az újítási bizottság elé terjesztik. Ha az ilyen tapasztalati anyag megvalósításra kerül, erről az Országos Találmányi Hivatalt értesíteni kell.

(6) A tapasztalatcsere során az állami titok megőrzésére vonatkozó szabályokat be kell tartani.

Sok és jogos panaszra adott okot az újítási díjak kifizetése körüli lassúság és bürokrácia. Meggyorsítja a díjak kifizetését a rendeletnek az az intézkedése, hogy ha a gazdasági eredmény nyomban jelentkezik, az újítási díjat is azonnal egyösszegben kell kifizetni. Egyéb esetekben a rendelet a következőket tartalmazza:

(2) Ha az újítás megvalósítása után a teljes gazdasági eredmény nyomban nem jelentkezik, a várható gazdasági eredmény alapján:

a) a 200 forintnál nem nagyobb újítási díjat teljes egészében, a magasabb összegű újítási díjnak pedig 25 százalékát — de legfeljebb 500 forintot — a vállalat (közületi szerv) vezetője az újítási díjat megállapító határozat elfogadása, illetőleg jóváhagyása után haladéktalanul folyósítani köteles;

b) további 25 százalékot az újításnak megkezdése után azonnal, az újítási díjból még hátralevő teljes összeget pedig akkor kell kifizetni, amikor az újítással ténylegesen elért gazdasági eredmény a megállapított díj kétszeresét már elérte;

c) a megvalósítás megkezdésétől számított egy év elteltével a már kifizetett díjat egy hónapon belül ki kell egészíteni az év folyamán ténylegesen elért gazdasági eredmény alapján kiszámított díjazásra.

(3) A pénzben közvetlenül ki nem fejezhető hasznos eredménnyel, vagy a másirányú jelentőséghez képest csekély gazdasági eredménnyel járó újítás esetén a díj 50 százalékát az újítás megvalósításától számított két héten belül, 50 százalékát pedig további három hónapon belül akkor kell kifizetni, amikor a gyakorlati tapasztalatok szerint az újítástól várt hasznos eredmény már bekövetkezett. Ilyen újítások esetén a díj 5.000 forintot meghaladó részének fedezetéről az Országos Találmányi Hivatal költségvetésének terhére kell gondoskodni.

(4) Ha az újítás elfogadásától számított egy éven belül nem valósítható meg, a díjat csak az újítás megvalósítása után kell kifizetni. Az újítás elfogadása után az Országos Találmányi Hivatal ebben az esetben is kifizeti a valószínű díjazás legfeljebb 25 százalékát, ha

a) a vállalat (közületi szerv) véleménye szerint az újítás az elfogadástól számított öt éven belül megvalósítható és

b) az illetékes miniszter az Országos Tervhivatallal egyetértésben a véleményt magáévá teszi.

(5) Ha az újítás gazdasági eredménye a megvalósításától számított egy éven belül előreláthatóan nem állapítható meg, az újítás elfogadása után valószínű díjazás legfeljebb 25 százalékát a Találmányi Hivatal kifizeti, ha

a) a vállalat (közületi szerv) véleménye szerint a gazdasági eredmény a megvalósításától számított 5 éven belül megállapítható és

b) az illetékes miniszter az Országos Tervhivatal elnökeivel egyetértésben a véleményt magáévá teszi.

Ha a gazdasági eredmény az újítás megvalósításától számított három év letelte után sem állapítható meg, a díjazás hátralevő részét az összes körülmények mérlegelésével kell megállapítani.

(6) A helytelenül kifizetett újítási díjat vissza kell fizetni, kivéve, ha az újító jóhiszeműségét kétséget kizáróan megállapítható. Ez a szabály nem érinti a helytelen kifizetést okozó személy felelősségét.

Számos esetben késleltette a díj kifizetését az is, hogy az újítás gazdasági eredménye nem az újítás megvalósító vállalatnál jelentkezett. Különösen gyakori volt ez az eset a beruházásokkal kapcsolatos újításoknál. Ezért a rendelet kimondja, hogy

(1) Az újítónak járó díjat az a vállalat (közületi szerv) köteles kifizetni, amely az újítást megvalósítja.

(2) Ha az újítás megvalósítása révén elért gazdasági vagy egyéb hasznos eredmény nem az újítási díj kifizetésére kötelezett vállalat (közületi szerv) javára szolgál, a kifizető jogosult

újtási díjat arra hárítani, akinek javára az újítást megvalósították; az újítási díjat azonban áthárítás esetében is a 6. §-ban megállapított határidőkön belül kell folyósítani. Ha az újítási díj áthárítása bármely okból nem lehetséges, az újítási díjat annak megállapításától számított 45 napon belül az Országos Találmányi Hivatal fizeti ki.

(3) Ha a népgazdasági terv keretében végzett beruházás lebonyolítása során valósítanak meg olyan újítást, amelynek gazdasági eredménye nem a megvalósító üzemenél, hanem a beruházónál jelentkezik, az újítónak járó díjat a hitelkeretből elért megtakarítás terhére egy összegben kell elszámolni. Az ilyen újítások után járó díjat nem az egy évre eső amortizáció részlet, hanem az újítás révén elért megtakarítás 30 százaléka alapulvételével kell kiszámítani. A Beruházási Bank a beruházási egységenként 50.000 forintot meghaladó újítási díjat csak az Országos Tervhivatal elnökének előzetes engedélye alapján folyósíthatja.

Az új rendelet fokozott mértékben valósítja meg az elvet, hogy aki többet ad a közösségnek, az többet is kapjon a közösségtől. A teljesítményében dolgozó újítónak, aki újításával norma túlteljesítést teszi lehetővé, az újítás bevezetésétől számított hat hónapig nem lehet normáit megváltoztatni, s ez nem érinti az újítási díjhoz való jogát. Az újítási díjak és az államnak felajánlott találmányok után járó díjak mentesek minden adótól és illetéktől.

Széles körben gondoskodik a rendelet az újítási megbízottak és bizottságok hálózatának kiépítéséről, a minisztériumoktól és közületi szervektől egész a 20 munkavállaló számát elérő üzemekig. Nem késlekedhet az újítási javaslatok elbírálása, mert az újítási bizottságoknak havonta legalább egyszer, az 1000 munkavállalónál nagyobb üzemekben pedig legalább kétszer kell ülésezniük. Ez azonban nemcsak az ügykezelés gyorsulását jelenti, hanem azt is, hogy így egyszerre kevesebb javaslat kerül a bizottság elé, ami módot nyújt a javaslatok alaposabb megvizsgálására és elbírálására is.

Az újítási megbízott feladata

A vállalatok újítási megbízottainak a következő feladatai vannak:

- a) ellátja a javaslatok átvételével, azok közhírré tételével kapcsolatos teendőket és vezeti az újítási naplót;
- b) előkészíti az ügyeket bizottsági tárgyalásra;
- c) felvilágosítást ad a munkavállalóknak újítási kérdésekben;

Minőségi anyagok

Elektroacélöntvények, elektroszürkevas-öntvények, nem rozsdásodó, saválló és hőálló acélöntvények, különleges, könnyű- és nehézfém-öntvények. „Speciál” könnyűfém-dugattyúk. Durexit keményfém-lapkák és kész kések

HUBERT ÉS SIGMUND

ACÉL-ÉS FÉMÁRUGYÁR NV

Budapest X. Fertő-utca 14

d) műszaki segítséget (rajzok, leírások, stb.) biztosít a javaslatok kidolgozásához, a vállalat vezetője által kijelölt szakembereket bevonja a kidolgozás munkájába;

e) figyelemmel kíséri az elsőfokon elintézett javaslatok sorsát és az esetleges fennakadásokról szükség esetén jelentést tesz a vállalat vezetőjének, illetőleg a felettes újítási bizottságnak;

f) számontartja a megvalósított újítások gazdasági eredményét és az újítási díjak kifizetését;

g) közreműködik a vállalat újítási és észszerűsítési feladatterveinek kidolgozásában és elősegíti azok megvalósítását;

h) kezdeményezi és elősegíti újítási és észszerűsítési csoportok alakítását;

i) tapasztalatcsere céljára eljuttatja a bevált újítások leírását a felettes szervhez, általánosan bevezethető újítások leírását, ezenkívül az Országos Találmányi Hivatalhoz is, gondoskodik a vállalathoz a tapasztalatcsere révén érkező anyag megfelelő hasznosításáról;

j) értesítést küld az átvett újításokról azokhoz a szervekhez, amelyekből az újítás származik;

k) bejelenti, az elsőbbség biztosítása végett az Országos Találmányi Hivatalnál azokat a javaslatokat, amelyek az újítási bizottság véleménye szerint találmánynak tekinthetők.

(2) A vállalat újítási megbízottja saját és az újítási bizottság működéséről és az újító tevékenység eredményeiről havonta összefoglaló jelentést készít a vállalat vezetője és a felettes szerv újítási megbízottja részére.

Fokozott mértékben helyez súlyt a rendelet a dolgozók kezdeményezésére, a termelést javító alulról jövő kritikára, ezért lehetőséget nyújt arra, hogy szakszervezeti napokon, termelési értekezleteken, ötletnapokon elhangzott, arra érdemes javaslatok is újításnak legyenek minősíthetők.

Az újítási javaslatok bejelentéséről a rendelet a következőkben intézkedik:

(1) Aki újítását munkahelyén kívánja bejelenteni, annak a javaslatát munkahelye újítási megbízottjánál kell előterjesztenie.

(2) Ha többen közös javaslatot jelentenek be, valamennyiük nevét be kell vezetni az újítási naplóba, valamennyiüknek külön elismervényt kell adni és azok mindegyikén fel kell tüntetni a társszerzők nevét.

(3) Ha a termelési vagy egyéb műhelyértekezleten elhangzott javaslat újításnak minősülhet, azt a javaslattevő, vagy a helyi szakszervezeti csoport kívánságára az újítási megbízott bevezeti az újítási naplóba. Ilyen esetben az újítás bejelentésének időpontja az értekezlet napja lesz.

(4) Ha a javaslattevő újítását nem munkahelyén kívánja bejelenteni, újítását akár az illetékes központ, akár a minisztérium újítási csoportjánál (előadójánál), akár pedig az Országos Találmányi Hivatalnál előterjeszheti. Több szervnél történő előterjesztés esetén azonban meg kell nevezni mindazokat a szerveket, amelyeknél az újítást már bejelentették.

(5) A javaslattevő nevét, a javaslat tárgyát és benyújtásának időpontját az újítási megbízott az újítási naplóban (26. §.) feljegyzi és erről a javaslattevőnek az újítási naplóba való bejegyzés sorszámaival ellátott elismervényt ad, amin feltünteti a javaslat tárgyát. A szóbeli bejelentésről az újítási megbízott jegyzőkönyvet vesz fel és annak másolatát a javaslattevőnek azonnal átadja.

(6) Az előbbi bekezdésekben foglalt rendelkezések nem érintik az újítónak azt a jogát, hogy

az Országos Találmányi Hivatalnál szerzői tanúsítvány (11.950/1948., XI. 30. Korm. számú rendelet 3. §.) kiadását kérje.

Ki az újítás szerzője?

(1) Az újítás szerzőjének, az ellenkező bizonyításig, azt kell tekinteni, aki a javaslatot először jelentette be.

(2) Az újítás társszerzői azok, akik valamely feladat megoldásában egyidőben, vagy egymást követően résztvettek. Az újítási bizottság társszerzőül ismerhet el olyan személyt, aki az általa kitzűzött feladat megoldásának eszközét és módját ugyan részletesen nem adta meg, de a megoldás kidolgozásához lényeges elvi, vagy gyakorlati iránymutatással hozzájárult.

(3) Az újítás szerzőségét nem lehet átruházni.

(4) Az újítói szerzői jogokat és a díjigényt az újítás megvalósításától számított egy éven belül kell érvényesíteni.

Nagy jelentőséget tulajdonít a rendelet az újítók jogai védelmének is. Különösen fontos a találmánynak minősíthető újítások ügykezelése, amelynek elsőbbségi jogát kizárólag az Országos Találmányi Hivatalhoz való bejelentés biztosítja. A rendelet azonban nemcsak a találmányok szerzői jogát védi, hanem gondoskodik az újítások szerzőinek jogvédelméről is, amennyiben szigorúan tilos az újítási javaslat tartalmát nyilvánosságra hozni addig, amíg az újítási bizottság határozatot nem hozott.

Ugyancsak az újító érdekeit szolgálja az a rendelkezés, hogy a benyújtott újítási javaslatok tárgyát, szerzőjének nevét és a benyújtás időpontját az üzemben jól látható helyre kell kifüggeszteni. Így mód nyílik az újítás szerzőségének társadalmi ellenőrzésére.

Óriási jelentőségű a műszaki értelmiségi dolgozók újítási tevékenységének ösztönzése szempontjából a rendeletnek az az intézkedése, amely szerint az újítási bizottság a javaslat újítási jellegét függetlenül a szerző munkakörétől és hivatali állásától, köteles eldönteni. Eddig ugyanis számtalan esetben megtörtént, hogy újítási bizottságok műszaki értelmiségi dolgozók valóban újítás számba menő javaslatait nem fogadták el, vagy díjazásukat indokolatlan mértékben leszállították azon a címen, hogy az újítás kidolgozása a szerző hivatali kötelessége volt. Az új rendelet nem tesz különbséget a díjazás tekintetében munkakör vagy hivatali állás alapján. Ez a rendelkezés természetesen fokozott felelősséget jelent az újítási bizottságok számára annak elbírálásánál, hogy a javaslat újítás-e vagy sem.

Remélhetőleg kormányzatunk e bizalmát műszaki értelmiségi dolgozóink is értékelik és nem tűrik meg, hogy valaki munkakörében joggal megkövetelhető tevékenységét újításként jelentse be.

Az elfogadott újítási javaslatok megvalósítása érdekében a rendelet a következőket határozza meg:

(1) A kipróbálásra elfogadott javaslatot egy hónap alatt ki kell próbálni. Ha ez elháríthatatlan okokból nem lehetséges, a vállalat (közületi szerv) vezetője a kipróbálás várható időpontjáról a javaslattevőt az újítási megbízott útján értesíti.

(2) Ha az újítás kiállja a próbát, a vállalat (közületi szerv) vezetője köteles annak megvalósítását, a vállalati tervben foglalt feladatok

szem előtt tartásával, mielőbb megkezdeni. A vezető a megvalósítás várható időpontjáról az újítót és az újítási bizottságot az újítási megbízott útján értesíti.

(3) Az újítási megbízott havonként jelentést köteles tenni az újítási bizottság elnökének az elfogadott, de meg nem valósított újításokról.

Tervszerűség

Újítómozgalmunk csak úgy felelhet meg a követelményeknek, ha

az eddigi nagyobb részben ötletszerű munkát tervszerű, az öt éves terv legfontosabb feladataira irányuló jól szervezett újítómunka váltja fel.

E szempontból rendkívüli jelentőségű az újítási feladattervek kidolgozásának kötelezővé tétele minden vállalat számára és, hogy

az ilyen módon kitzűzött feladatokat megoldó újítások díjazása a szabályszerű díjazás kétszeresére emelhető fel.

Az újítótevékenység tervszerű fejlesztése érdekében a rendelet a következőképpen intézkedik:

(1) Minden olyan vállalatnál, amelynél újítási bizottság működik (19. §. (1) bekezdés) legalább fél év időszakra terjedő újítási feladattervet kell kidolgozni.

(2) Az újítási feladatterv célja azoknak a feladatoknak a kitzűzése (pl. szűk keresztmetszet megszüntetése, belső anyagmozgatás észszerűsítése, ügyintézés gyorsítása, stb.) amelyeknek az újítók működésével való megoldása elsősorban kívánatos.

(3) A vállalatvezető a feladattervbe felvett egyes kérdések megoldására alkalmas újításokra az előírás szerű újítási díjon felül külön jutalmat is kitzűzhet. A külön jutalom az újítási díj 100%-áig terjedhet, s azt az újítási díjjal együtt, az újítási díj kifizetésére vonatkozó szabályok szerint kell folyósítani.

(4) Az újítási feladattervet a vállalatvezető rendelkezése szerint kell kidolgozni az újítási megbízott közreműködésével. A tervet az újítási bizottság köteles letárgyalni, s arra vonatkozóan a vállalatvezető hagyja jóvá. A jóváhagyott feladattervet a bejelentett újítási javaslatok módjára közzé kell tenni (28. §.).

(5) A vállalatvezető által jóváhagyott feladattervet be kell jelenteni a közvetlenül felelős újítási szervnek, s annak végrehajtásáról az újítási bizottság a vállalatvezetőnek, illetőleg a közvetlenül felelős újítási szervnek havonként jelentést köteles tenni.

Az újítási javaslatok kivitelezését biztosítja az iparáganként felállítandó kísérleti műhelyek hálózata, amelyekben azokat a kísérleteket hajtják végre, amelyeket a vállalaton belül nem lehet elvégezni. Ezekben a kísérleti műhelyekben biztosítani kell az újító részére azt a lehetőséget, hogy munkaidő után újítási javaslatával kapcsolatban kísérleteket folytathasson.

A kísérleti költségek fedezésére vonatkozóan a rendelet a következőket tartalmazza:

(1) Az újítási javaslatok kikísérletezésére havonta fordított összeg nem haladhatja meg a munkavállalók részére kifizetett évi összes munkabér egy hónapra kiszámított átlagának 0.5 százalékát.

(2) Az újítónak az (1) bekezdésben megállapított költségkeret terhére meg lehet téríteni olyan kísérleti költségeit, amelyek az újítási javaslat felajánlása előtt annak kidolgozásával kapcsolatosan merültek fel, feltéve, hogy ezek a vál-

lalatot (közületi szervet) terhelő kísérleti költségeket csökkentik. A megtérítés kérdésében az újítási bizottság határoz.

(3) Ha a kísérletek költségei az (1) bekezdésben megállapított keretből nem fedezhetők, az illetékes minisztérium javaslatára az Országos Találmányi Hivatal a költségtöbbletet költségvetési hitelkeretének terhére rendelkezésre bocsátja. Az ilyen költségtámogatás iránti kérelmet a felelős újítási szervek útján kell előterjeszteni.

(4) Különösen indokolt esetben az Országos Találmányi Hivatal a jelen szakaszban meghatározott eseteken felül is vállalhatja a kísérleti költségeket.

(5) Az (1) bekezdésben szabályozott költségkeretet a tapasztalatcserevel, az újítási mozgalom fejlesztésével és népszerűsítésével kapcsolatos költségek (újítókörök fenntartási költségei, szaklapok beszerzési költségei, stb.) fedezésére is fel lehet használni.

(6) A jelen szakasz rendelkezéseit nem lehet alkalmazni az önálló kutatási szerveknél (kutató intézeteknél, központi kutatási laboratóriumokban, kutatási bizottságoknál) az országos tudományos kutatási terv alapján folytatott kutatások és kísérletek költségeinek fedezése tekintetében.

(7) Országos jelentőségű újításoknál, amelyek kikísérletezése hosszabb időt igényel, a Találmányi Hivatal indokolt esetben a valószínű újítási díj 10%-áig terjedő előleget folyósíthat a javaslattevőnek. Az előleget az újítási díjból le kell vonni, viszont a megvalósítás elmaradása esetén nem kell visszafizetni.

A mezőgazdaságban

mezőgazdasági újításra vonatkozó rendelkezések gazdasági életünk új területének mozgósítását teszik lehetővé. A rendelet értelmében a termelő szövetkezeti csoportnál és önálló termelő szövetkezeteknél az újítási bizottság teendőit az intéző bizottság látja el. A rendelet fontosabb intézkedései a következők:

A mezőgazdasági újítót nem a megvalósító üzemben mutatkozó tényleges gazdasági eredmény, hanem az érintett mezőgazdasági ágazat szempontjából kiszámított eredményesség alapján kell díjazni. A kikísérletezés és díjazás szempontjából különbséget kell tenni helyi és országos mezőgazdasági újítás között. Helyi az olyan újítás, mely csak egy üzem adott viszonyai között valósítható meg s átvételre nem alkalmas. Országos az olyan újítás, amely az azonos jellegű termelő üzemek szélesebb körében való bevezetésre alkalmas és amelyet a földművelésügyi miniszter annak minősít.

A mezőgazdasági újítás átvétele esetén az újító külön díjazásra nem tarthat igényt. Viszont az országos újítás szerzőjének az illetékes minisztérium szakágazati újítási bizottsága által megállapított kiegészítő díjazás jár. Termelőszövetkezeti csoportok és önálló termelőszövetkezetek által saját gazdaságukban megvalósított újítás díját munkaegység formájában kell elszámolni.

Az elfogadott újítást a mezőgazdasági termelés idényszerűségére tekintettel haladéktalanul ki kell

próbálni, a kikísérletezés során bevált újítást pedig még a folyó gazdasági idényben meg kell valószínűsíteni.

Ha az újítás gazdasági eredményeit — az újítás természeténél fogva — egy gazdasági idényben nem lehet helyesen megállapítani, a földművelésügyi miniszter engedélyezheti a gazdasági eredmények két egymásra következő gazdasági idény eredménye alapján történő megállapítását. Az újítót ebben az esetben a két gazdasági idény gazdasági eredményének egyévi átlaga alapján kell díjazni.

Az anyagi juttatások mellett fokozott mértékben gondoskodik a rendelet az újítók erkölcsi elismeréséről is, ami abban nyilvánul meg, hogy

minden megvalósított újítás szerzője elismerő oklevelet, tanusítványt kap. Az országos jelentőségű újítások szerzői pedig kiváló újítói oklevelet kapnak jeléül annak, hogy a dolgozók állama megbecsüli az alkotó kezdeményezőket.

Szigorúan bünteti a rendelet azt, aki más újítását sajátjaként jelenti be, de azt is, aki saját újításának szerzői jogait másra ruházza át. Ez az intézkedés nemcsak az eddigi visszaélések kiküszöbölésére szolgál, hanem azt is kifejezi, hogy az újítói tevékenység nálunk becsület és dicsőség dolga, amelyre csak az tarthat igényt, aki arra tényleg rá is szolgált.

Az új rendelet intézkedései, azok szelleme és irányvonala azt célozzák, hogy az eddiginél is jobban ösztönözzék dolgozóink újítótevékenységét, meggyorsítsák az újítási javaslatok megvalósítását, megkönnyítsék a maradiság, a bürokrácia, az ellenséges szabotázs elleni harcot, könnyebbé és becsültebbé tegyék az újítók munkáját. Ezt a rendeletet valamennyi dolgozónak és funkcionáriusnak ismernie kell, teljes erejével elő kell segítenie megvalósítását, ami kétségtelenül újítómozgalmunk hatalmas további fellendüléséhez vezet.

Újítási megbízottak figyelem!

Az Országos Találmányi Hivatal a tapasztalatcsere-mozgalom kiszélesítése érdekében jutalmazza mindazokat az újítási megbízottakat, akik az Újítók Lapjában 1950. évi jan. 1-e óta leközölt újítást üzemükben megvalósítanak és erről a Találmányi Hivatal Sajtóosztályát értesítik.

Minden, az Újítók Lapja közlése alapján, megvalósított újításért 20.- forint jutalmat utal ki a Találmányi Hivatal a bejelentést tevő újítási megbízottnak

ORSZÁGOS TALÁLMÁNYI HIVATAL
SAJTÓOSZTÁLYA